

bitus, et non actus qui est materia promissio-  
nis: ut potest superior me prohibere ne votum orandi faciam, licet non me prohibeat orare. Tunc ergo licet male faciam votando, non tamen est votum de re mala, aut Deo non accepta. Et ita tunc non procedit ratio Richar., quod Deus non acceptat votum prohibitum; licet enim non acceptet illud, quando est de re illicita, tamen acceptat illud quod est de re licita, etiamsi licite factum non sit, ut supra, libro primo, capite quinto, latius expli-  
cuimus. Unde licet votum prohibeatur, si ma-  
teria nou prohibetur, poterit votum esse vali-  
dum, si aliud non subest impedimentum.

13. *Objectio.*—*Solutio.*—Dices: qui prohibet votare orationem, prohibet orare ex voto; ergo id semper malum est; ergo repugnat tale votum obligare. Respondeo distinguendo antecedens: prohibet remote, et quasi in ra-  
dice, transeat; prohibet formaliter et in se, ne-  
go; quia licet prohibeat votum, quod est ra-  
dix obligationis, tamen, illo facto, non prohibet observationem ejus. Sicut votum simplex castitatis prohibet matrimonium, et conse-  
quenter conjugalem copulam; quia tamen non irritat matrimonium, si semel fiat, etiamsi peccaminose fiat, obligat ad reddendum debi-  
tum, et id jam non prohibet votum castita-  
tis.

14. Melius ergo explicatur illa limitatio per illa generalia verba: *Si aliunde non sit impeditus;* nam existente capacitate intrinseca voventis (ut sic dicam), et capacitate etiam materiae, adhuc potest impedimentum intervenire. Hoc autem impedimentum esse non potest nisi prohibitio superioris, quia, seclusa prohibitione positiva, omnis homo utens ratione habet liberam et efficacem volun-  
tatem ad votandum, et se obligandum in materia apta, quia nullo jure divino vel naturali impeditur. Nec ex alio capite potest ratio impedimenti cogitari. Jus autem humanum, vel praeceptum superioris dupliciter potest impedire votum. Uno modo simpliciter prohibendo ne fiat, et tunc: impedit ne licite fiat, non tamen ne valide fiat, ut declaratum est. Alio modo, potest non solum prohibere, sed etiam irritare inhabilitando personam, vel voluntatem ejus inefficacem reddendo ad se obligandum, ut capite sequenti constabit, et tunc persona illa est impotens ad votum sim-  
pliciter seu validum emitendum, quia veluti privata est naturali potestate.

15. Ex quibus tandem sequitur nullum es-  
se in Ecclesia hominem adulterum, qui, per se

loquendo, non possit valida vota emittere. Patet, quia nemini sunt omnia prohibita, et multo minus irritata; omnes ergo adulti fideles dici possunt simpliciter capaces voti. Ha-  
bet autem hoc nonnullam difficultatem in personis aliis subjectis, de quibus tractat D. Thomas, d. art. 8 et 9. Sed hoc tractabitur dis-  
tinguis in sequentibus. Nunc solum dicimus, etiam illarum personarum vota esse valida, nisi vel sint de illicita materia, vel invenian-  
tur in jure irritata. Quando autem alterum ex his contingat, dicemus in sequentibus.

### CAPUT III.

#### AN ECCLESIA POSSIT ALIAS PERSONAS INHABILES REDDERE AD VALIDE VOVENDUM?

1. Quæstio hæc videtur attingere materiam de irritatione votorum in sexto libro tractan-  
dam. Sed aliud est votum validum jam fac-  
tum irritare, aliud impedire ne valide fieri pos-  
sunt; nam hæc est veluti irritatio ante-  
cedens, sicut impedimentum irritans contractum faciendum; altera vero est irritatio subsequens ad opus valide factum. Hæc ergo irri-  
tatio subsequens tractanda est in libro 6, et eam nomine irritationis semper intelligamus; alteram vero (ad tollendam æquivocationem terminorum) vocabimus inhabilitatem perso-  
næ ad votandum, quæ ad hunc locum pro-  
prie spectat, ut explicare possimus quæ perso-  
næ secundum omnia jura sint aptæ ad votum valide. Loquimur autem de personis adultis, et sufficienti ratione utentibus, quæ (ut ostendimus) jure naturali sunt aptæ ad votandum in materia sibi proportionata; illa enim semper supponenda est, ut constat; nam si ex parte materie sit inhabilitas, non requiri-  
tur specialis ex parte personæ. Igitur solum de jure ecclesiastico habet locum quæstio, et consequenter tantum respectu fidelium, in quos Ecclesia jurisdictionem habet.

2. *Ratio dubitandi.*—Duo vero possunt hic inquiri, unum de potestate, aliud de facto; hic de sola potestate, in sequenti capite de actu dicemus. Ratio ergo dubitandi esse potest primo, quia tota vis et efficacia voti consistit in actu interiori intellectus et voluntatis, nam exterior actus solum est signum voti apud Deum emissi; sed Ecclesia non habet potestam in actus internos; ergo. Secundo, vel hæc potestas est jurisdictionis, vel dominativa. Prior non sufficit, quia, ut infra ostendemus, potestas jurisdictionis non sufficit ad

irritanda vota jam facta, unde multo minus votum solemne emitendum; unde quia in sufficiet ad irritanda illa, si fiant, vel antequam fiant, seu quando fiant. Posterior autem potestas non est in Pontifice, et consequenter nec in universa Ecclesia: alias posset Pontifex pro suo arbitrio, et sine ulla causa talem irritationem facere, quod constat esse falsum. Sequela autem patet, quia potestas dominativa non indiget causa ad irritanda vota, ut infra videbimus. Tertio, si Ecclesia potest hoc modo vota irritare antecedenter, vel id est ex parte materie prohibendo illam, et faciendo illam ineptam ad votum, vel ex parte personæ illam reddendo inhabilem ad votandum etiam in materia capaci. Primum fieri potest a quocumque superiori respectu subdit, sed illud non est per se votum im-  
pedire, sed id per accidens sequitur ex qua-  
cumque alienatione, seu privatione materie; nam hoc modo etiam potest homo se impo-  
tentem reddere ad aliquod votum emittendu-  
m, si materiam ejus a se alienaverit. Se-  
cundum videtur impossibile, tum quia vide-  
tur contra naturale jus, quo potens est homo ad se obligandum Deo per suam voluntatem;  
tum etiam quia solus Deus videtur habere potestam super voluntatem humanam, qua-  
tenus cum Deo ipso contrahere et quasi ne-  
gotiari potest.

3. *Prima assertio:* Ecclesia potest aliquos inhabiles reddere ad vota solemnia.—Nihilominus dico primo: de votis solemnibus, ut solemnia sunt, non est dubium quin sit in Ecclesia potestas ad inhabilitandas aliquas personas, ne valide possint talia vota emitte-  
re, seu, quod idem est, ad instituenda impe-  
dimenta irritantia talia vota, ne valida sint,  
si cum illis fiant. Hæc assertio acceptari debet, ut certa de fide, quia communis usu et sensu Ecclesiæ recepta est: Pontifices enim et Concilia usi sunt hac potestate, non tan-  
quam dubia vel probabili, sed tanquam cer-  
ta et indubitate. Hoc constat primo, quia supra, libro 1, ostensum est, Ecclesiam irritasse votum solemne factum ex metu cadente in constantem virum. Secundo, quia Ecclesia irritavit professionem factam a pueris ante annos pubertatis, id est (secundum antiquum jus), ante decimum quartum annum ætatis in viris, et ante duodecimum in feminis, ut de vi-  
ris est expressum in c. *Ad nostras*, de Regular., et c. 1 et 2, eod. tit., in 6. De feminis autem non ita invenitur expressum in illis juribus; tamen ex illis textibus cum proportione colli-  
gitur, feminas impuberces esse inhabiles ad

quia vota non habent solemnitatem, nisi ut adjuncta traditioni et consecrationi; ergo irritantur vota.

5. *Objectio.* — *Solutio.* — Dices, hinc solum concludi, non valere illa vota ut solemnia, non tamen inde sequi non valere ut vota. Respondeo imprimis inde satis probari assertionem, quia in ea solum possumus non valere illa vota, ut solemnia sunt, quia certius est. Deinde vero dico etiam non valere ut vota sunt, vel quia jura interdum id declarant, præsertim Tridentinum, d. c. 15, dicens:

*Professio antea facta sit nulla, nullamque obligationem inducat, etc., aut ad alios quoscumque effectus.* Quæ universalia verba sine dubio comprehendunt etiam obligationem voti simplicis et effectus ejus. Vel etiam non valent ex defectu intentionis voventis, qui non intendit emittere illa vota nisi ut solemnia, id est, ut annexa tali statui religioso, et ut servanda in illo, et ideo si religiosus status non fuit validus, nec vota ipsa, etiam ut vota sunt, obligabunt. Primo, quia illa intentione virtute includit conditionem, Si professio valuerit, vel, Si religiosus fuero; secundo, quia includit determinationem obligandi se ad illa in tali statu, et non alteri; tertio, quia solum intenduntur ut accessoria, et accessorium sequitur principale. Denique quia obedientia et paupertas non promittuntur ibi, nisi secundum tamē regulam, et ideo si non tenet obligatio ad regulam, neque illa vota possunt valere. De voto autem castitatis nonnullum oritur dubium, ex cap. *Quidam*, et cap. *Placet*, de Convers. conjugat., ubi in casu, in quo est professio nulla, dicitur tenere votum castitatis; sed de illis textibus dicemus infra tractando de religioso statu. Nunc breviter dicimus illa jura procedere ex præsumptione. Quia in illo particulari casu præsumunt, conjugem, velle obligari ad castitatem independenter a professione; in foro autem conscientiae standum erit intentioni voventis. Vide Sancium, lib. 7 de Matrim., disp. 34.

6. *Corollaria aliqua ex tradita doctrina.* — *Primum.* — Atque ex his obiter infero, quando simplicia vota fiunt, annexa statui religioso, ut fiunt in scholaribus et coadjutoriis Societatis Jesu, tunc sicut potest persona aliqua per Ecclesiam fieri inhabilis ad talem statum, vel statuere conditions irritantes receptionem, seu ingressum ad illum statum, ita consequenter posse irritare talia vota simplicia. Patet, quia etiam illa fiunt ut annexa tali statui, in quo etiam aliquis contractus ne-

cessario intercedit inter religionem et religiosum, qui contractus etiam habet conditiones substantialiter requisitas ad valorem suum, vel ex jure communi Ecclesiæ, vel ex jure proprio talis religionis per Ecclesiam approbato, quibus deficientibus non valet assumptio talis status, nec a religione acceptatur valide. Ergo etiam illa vota, ut sunt vota talis religionis, invalida sunt, et consequenter simpliciter et in se sunt invalida, in voto quidem obedientiae et paupertatis, ex defectu materiae propriæ; in voto autem castitatis, ex intentione voventis, qui solum voluit vovere castitatem, ut annexam tali statui. Quod si ipse peculiaris intentione voluit obligari simpliciter, et independenter a tali statu, jam illud erit simplex votum castitatis absolute factum, de quo alia est ratio.

7. *Secundum.* — Secundo infero, vota quædam simplicia, quæ in Societate fiunt a professis post professionem, non fore valida, nisi professio valida esse supponatur, et consequenter ita posse irritari, sicut potest irritari professio. Quia in illa nituntur tanquam accessorium in principali, quod ruit non subsistente principali, juxta regulam *Accessorium*, 42, de Regulis jur., in 6, et leg. *Comprincipalis*, ff. eodem. Item quia sub hac intentione fiunt a vovente, et ideo forte in forma emittendi illa dicitur: *Ego N., professus Societatis Jesu.* Unde fit etiam probabile, quod licet professio in Societate fuerit valida, si postea mutetur in aliam, ut Carthusiæ, vel alterius religionis ex consensu ejusdem Societatis, vel Pontificis, tunc eo ipso dicta simplicia vota evanescere, quia non subsistebant ut annexa professioni religionis, ut sic, sed professioni talis religionis: si ergo mutetur, illa etiam non obligat; sed de hoc iterum occurret sermo tractando de religionibus.

8. *Secunda assertio: potest Ecclesia inhabilem personam aliquam reddere ad vota simplicia emittenda.* — Dico secundo: potest etiam Ecclesia directe et per se inhabilitare personam aliquam, seu voluntatem ejus, et consensum inefficacem reddere ad vota simplicia valide emittenda, seu conditions alias designare, sine quibus votum simplex non valeat, etiamsi promittens velit. Hæc assertio non invenitur in jure in propriis terminis, nec in aliquo usu hujus potestatis, et ideo non est tam certa sicut præcedens. Quia, licet vinculum voti solemnis sit majus quam vinculum voti simplicis, vel saltem non minus, nihilominus non fit evidens illatio in hoc puncto a voto solemnis.

ad simplex; quia in voto solemnis est illa peculiaris ratio de traditione et contractu humano, et ita ibi vota non directe, sed quasi indirecte irritantur, vel ex defectu materiae et fundamenti, vel ex defectu conditionis, sub qua fiunt. *Nihilominus* assertio est satis certa, quæ a Theologis videtur potius supponi, quam disputari. Unde multorum opinio est, votum simplex ex metu gravi factum esse irritum jure ecclesiastico; et alii, qui hoc negant, non negant potestatem, sed factum.

9. Item constat Ecclesiam designasse annos pubertatis, intra quos vota a pueris facta possunt a parentibus irritari, ut docet D. Thomas, d. art. 9, et infra dicemus; ergo posset etiam ipsa Ecclesia immediate irrita facere talia vota, si expediret, sicut etiam posset terminum illius ætatis ad irritanda vota, vel augere, vel minuere. Item potestas civilis potest irritare promissiones humanas antecedenter; et Ecclesia similiter sponsalia variis modis annullat; ergo et vota simplicia poterit sic irritare. Probatur consequentia, quia omnia hæc pendunt ex consensu promittentis; ergo sicut in aliis materiis irritat consensus, ita poterit in hac. Adde, facilius posse in præsenti, quia valor voti simplicis pendet ex acceptatione divina: Deus autem non acceptat votum, quando Ecclesia irritat illud. Sicut enim quando Ecclesia dispensat in voto, censetur Deus ipse cedere juri suo, et hoc velati per ipsam dispensationem declaratur virtute illius potestatis, quam Deus dedit Petro, ut quod ipse solverit in terris, sit solutum in cœlo, ita etiam si Ecclesia ita prohibeat votum aliquod, ut nolit esse validum, censetur Deus non consentire tali voto, nec acceptare illud, ex vi concessio[n]is ejusdem potestatis: est enim eadem ratio et proportio.

10. *Dubium, an Ecclesia vota interna possit irritare.* — *Solutio.* — Occurrit autem hic specialis difficultas de votis mere internis, sive quoad actum promittendi, sive quoad materiam promissam, an illa etiam possit Ecclesia irritare dicto modo. Et ratio dubii est, quia non habet potestatem in actus interiores; unde non potest prohibere sub præcepto talia vota; ergo nec irritare poterit. Sed dico, etiam ad hæc vota extendi dictam potestatem; et quidem si materia sit externa, ut verbi gratia, peregrinatio, jejunium, etc., posset Ecclesia irritare omne votum simplex factum ab impubere, verbi gratia, circa similem materiam, sive votum sit verbis factum, sive sola mente. Probatur, tum quia eadem est ratio et necessi-

tas in utroque modo vovendi. Tum etiam quia, esto, potestas Ecclesiæ non extendatur directe ad actus pure internos, extenditur ad illos, ut conjunctos externos; ut prohibet ferre sententiam ex odio; ergo etiam potest prohibere illum actum externum ut faciendum ex voto, et hoc est irritare votum. Tum præterea quia Ecclesia potest dispensare simile votum, et in personis subjectis potest irritare etiam post factum, ut infra videbimus; ergo talis materia non est omnino extra potestatem Ecclesiæ. Maxime quia hæc potestas non ordinatur ad externam vindictam, sed ad spirituale bonum, et commodum animarum.

11. Unde concluditur idem esse dicendum, etiamsi materia voti interna sit, sive votum ore fiat, sive etiam solo corde, quia Ecclesia potest inefficacem reddere ipsum consensum internum in promittendo etiam Deo, quando ita expedit ad bonum animæ; ad hunc autem finem, et ad hanc efficaciam parum refert, quod votum sit de materia externa vel interna, quia non minus, imo sæpe plus periculi est in voto de internis actibus, quam de externis. Neque etiam quidquam refert quoad obligationem coram Deo, quod votum voce exprimatur, necne. Item etiam votum sic factum interius potest dispensari; ergo et invalidari a principio, quia utrumque fit ex vi ejusdem potestatis: *Quodcumque solveris*, etc., et: *Pascere oves meas.* Et utrumque potest esse necessarium ad spirituale et internum regimen animarum.

12. *In quibus personis sit potestas vota annullandi.* — Tandem circa conclusionem hanc potest interrogari, in quibus Prælati sit hæc potestas sic annullandi. Ad quod breviter dico esse in Summo Pontifice, in quo est suprema potestas ecclesiastica. Et probabilius censeo non esse concessam Episcopis, nam in votis solemnibus certum est illam non habere, et in simplicibus est etiam res gravissima, quæ non pertinet ad particulare regimen, sed ad universale. Et cum non possit talis potestas ex usu colligi, et alioqui non pertineat ad privatos Episcopos omnis potestas ecclesiastica, neque hæc in particuli legatur concessa, non est cur illis attribuatur. Maxime quia graves causæ Pontifici sunt reservatae, c. *Majores*, de Baptismo. Item quia forte generaliter verias est non posse Episcopos condere leges irritantes, de quo in materia de legibus dicendum est.

13. *Fit satis argumentis.* — *Ad primum.* — Superest ut ad argumenta in principio posita

respondeamus. Ad primum jam responsum est, quomodo Ecclesia habeat potestatem in actus internos, vel in ordine ad externos, vel in ordine ad animæ salutem. Est euim in Ecclesia quasi duplex potestas: altera gubernativa in ordine ad externum forum, alia quæ immediate ordinatur ad forum animæ; et hæc posterior cadit in actus internos, ut constat de potestate remittendi peccata, concedendi indulgentias, dispensandi in votis, et ad hunc ordinem spectat hæc potestas, de qua trac-tamus.

14. *Ad secundum.* — Ad secundum respondetur, hanc potestatem pertinere ad potestatem jurisdictionis supernaturaliter a Christo datam ad animarum gubernationem, sicut infra dicemus de potestate dispensandi in votis. Nam fere ejusdem rationis sunt, sicut ejusdem rationis sunt non acceptare promissionem, vel acceptatam remittere; hoc enim secundum fit per dispensationem voti, primum autem per hanc anticipatam annulationem, ut explicatum est. Unde etiam concedimus, talem modum prohibitionis seu annulationis voti non posse licite fieri sine causa justa; tum quia in omni justa lege est haec necessaria; tum etiam quia alias et homini et Deo fieret gravis injuria per talem legem. Quæ ratio concludit, non solum necessariam esse justam causam ut irri-tatio hæc sit justa, sed etiam ut sit valida, quia attingit jus ac debitum divinum, sicut etiam dicetur infra de dispensatione; est enim eadem proportionalis ratio, ut ex dictis constat.

15. Ad id autem quod objiciebatur, quia ad irritandum non sufficit potestas jurisdictionis, respondeo, esto id sit verum in votis jam factis et validis, non esse verum in irritatione antecedente, seu in annulatione voti futuri, quia facilius impeditur contrahi vinculum, quam dissolvatur contractum, quia turpius ejieitur quam non admittitur hospes, et quia post contractum est jus acquisitum, quod difficile tollitur, ut matrimonium facilius impe-ditur ne valeat, quam ratum dirimatur. Unde primum multis modis facit Ecclesia: secundum autem raro, et adhuc sub judice lis est an id facere possit. Similiter post donati-onem validam difficiliter privatur quis re acquisita, quam impediatur donatio, ne valida fiat; ita ergo in presenti. Deinde dico, ser-vata proportione, etiam illum, qui potest irri-tare vota facta per potestatem dominativam, posse antecedenter id facere per eamdem po-testatem, ut infra videbimus. Et similiter qui

per potestatem jurisdictionis potest dispensare in votis, potest illa antecedenter annulare ex justa causa, si habeat potestatem illam in supremo gradu.

16. *Ad tertium.* — Ad tertium jam dictum est, irritationem hanc fieri posse inhabilitando personam, et voluntatem ejus ad valide vovendum, etiam sine mutatione materiæ. Neque hoc est contra jus naturale, quia nullum est quod hoc prohibeat; nam, licet per talem irritationem privetur homo quodam usu libertatis suæ, quod videtur esse contra jus naturale lato modo, id est, concedens bonum aliquod, non tamen est contra jus naturale disponens vel prohibens ablationem, vel diminutionem talis boni. Sicut servitus dici solet contra jus naturale dans libertatem, non tamen contra jus naturale prohibens ne homo illa privetur; nullum enim est tale absolutum jus; et ita in matrimonio, et aliis contractibus, ad quos homo est habilis natura sua, potest fieri inhabilis per positivam legem; ita ergo est in præ-senti. Neque obstat quod votum sit quasi contractus quidam cum Deo, quia etiam hæc potestas a Deo ipso manavit, et soli vicario ejus concessa est, ut dixi.

#### CAPUT IV.

UTRUM VOTA SIMPLICIA ALIQUARUM PERSONARUM  
SINT NULLA OB INHABILITATEM PERSONÆ JURE  
ECCLESIASTICO INDUCTAM?

1. Diximus esse in Ecclesia hanc potestatem annulandi votum simplex; superest viden-dum an de facto illa usa ea fuerit. Quod im-primitis queri potest propter aliquas conditio-nes, seu modos vovendi, qui possunt esse gene-rales quibuscumque personis, ut sunt vovere ex metu, vel ex ignorantia aut dolo. Sed de his conditionibus sufficienter dictum est in primo libro, ubi ostendimus vota simplicia non habere de facto nullitatem aliquam ex jure ecclesiastico, sed de illis esse judicandum juxta exigentiam naturalis juris, quia nullum inventur positivum jus, quod circa talia vota simplicia aliud disponat. Solum ergo proponit-ur quæstio propter nonnulla particularia jura, quæ propter speciales conditions aliquarum personarum videntur earum vota irritare, seu (quod idem est) eas inhabiles reddere ad valide vovendum, ut multi auctores sentire vi-dentur, quos statim referemus, et jura etiam expendemus.

2. *Regula generalis: nulla persona est in-*

*habilis jure ecclesiastico ad vota simplicia.* — Illis enim non obstantibus, statuo generalem regulam, ex jure ecclesiastico nullam personam esse simpliciter inhabilem ad emittendum valide vota simplicia. Hæc assertio potest duobus modis intelligi. Primo, quod nemo sit inhabilis ad omnia et singula vota valida emit-tenda; secundo, quod nullum votum simplex sit irritum ex vi solius juris ecclesiastici. Priori modo sensus est, nullam personam ita esse inhabilem ad vovendum, ut nullum votum valide facere possit. Et sic est evidens asser-tio, quia nullum tale jus ecclesiasticum invenitur pro aliquo statu, vel conditione personarum; neque fortasse esset utile aut conveniens. Solum potest hic instari de quibusdam personis, quæ speciali modo sunt aliis subjectæ, ut religiosi, impuberes, servi, uxores, vel si qui sunt alii similes. Sed de his nunc solum dicendum est, eorum vota non esse irrita, sed irritabilia, seu infirma, ut docet D. Thomas d. q. 88, art. 8, et ita etiam illæ personæ non sunt inhabiles ad vovendum valide, ut cap. 5 latius explicabitur. Imo neque omnia vota omnium illarum personarum sunt æque infirma, quod infra libro 6 tra-candum est.

3. Posteriori modo sensus assertio-nis est, nullam personam esse jure positivo inhabilem ad aliquod particulare votum simplex effi-cendum, seu, e converso, nullum esse votum sim-plex, quod ex vi solius juris positivi sit inva-lidum, quando fit, si alias ad illud concurrant omnia, quæ de jure naturæ requiruntur et sufficiunt. Et in hoc sensu etiam censeo esse veram assertionem, licet non æque certam. Il-lam vero colligo ex D. Thoma, d. art. 8 et 9, quatenus tractando de personis, quæ possunt vovere, nullam excipit, præter personas aliis subjectas; et de illis non dicit non posse valide vovere, sed *non posse firmiter*. Fundamentum autem est idem, scilicet, non inveniri tale jus quo irritentur specialiter aliqua vota simplicia, per se ac directe, seu (quod idem est) ex parte personæ, inhabilitando illam, seu con-sensem ejus inefficacem reddendo ad votum aliquod simplex emittendum. Iterum enim adverto, duobus modis posse votum esse nul-lum ratione juris positivi: primo ex parte materiæ, quia est jure ecclesiastico prohibita alieni, et ideo si de illa facienda votum faciat, tale votum erit de re mala, et consequenter nullum, et hunc modum nullitatis clarum est in multis materiis inveniri, ut si quis voveret jejunare die dominico, vel quid simile. Sed

illa non potest dici irritatio voti de jure positi-vo, sed mutatio materiæ facta a jure, qua sup-posita, ex natura rei sequitur nullitas voti. Non ergo agimus de hoc modo nullitatis. Alio modo posset votum annullari directe et in se, ut si Ecclesia irritaret votum simplex religionis, aut castitatis factum ab impubere, aut votum longæ peregrinationis factum a femina juvene, vel quid simile; nam materia non prohibetur, sed licita, et melior semper manet, et hunc modum irritationis dico non inveniri in jure quoad vota simplicia. Quæ propositio negativa difficultis probationis est, quia directe et positive non potest ostendi, sed tantum negative, quia tale jus non invenitur. Ut autem hoc probe-mus, oportet expendere alias exceptiones, quæ ab hac regula fiunt.

4. *Prima exceptio.* — Prima est de Episco-pis, in quibus votum peregrinationis longæ seu diurnæ nullum esse censetur, per cap. *Magnæ*, de Voto. Ita sentit Richard., 4, d. 38, art. 4, q. 2; Palud., q. 3, art. 1; Major, q. 3, dubio 1, qui casum extendit ad omnes habentes beneficium, ratione cuius residere tenentur; Anton., 2 p., tit. 11, c. 2, § 6; Angel., *Votum*, 2, n. 4 et 2; Sylvester, *Votum*, 3, q. 4. Licet aliqui horum limitationem vel declarationem addant repugnantem, ut statim dicam. Verum-tamen hæc exceptio nulla est, et ex dicto c. *Magnæ* non sumitur. Primo, quia prius in eo textu procedit Pontifex ut utramque partem argumentando, et in prioribus argumentis potius supponit votum fuisse licitum et obligasse; in posterioribus autem argumentatur, non debuisse fieri in præjudicium Ecclesiæ, et sine licentia Papæ, quia id erat contra canonicas sanctiones prohibentes peregrinari clericum sine licentia Prælati sui, ut Papa est Prælatus Episcopi. Nunquam tamen dicit votum fuisse invalidum, imo in resolutione supponit, esse validum, et ideo illud commutat, quia justa causa suberat. Ergo ex illo textu nulla irritatio talis voti, ac subinde nulla exceptio a re-gula posita colligitur.

5. Laborant autem ibi interpretes, in expli-cando quomodo votum illud fuerit validum, cum fuerit de re illicita, et per sacros canones prohibita. Et Panorm., numero decimo quinto, fatetur non obligasse, sed ad cautelam pro-pter scandalum commutatum fuisse. Sed non placet, tum quia in textu nulla mentio fit rationis scandali vitandi; quin potius expresse dicit Pontifex, *non curantes quod os loquentium inique loquuntur*, quasi despiciens scandalum, quod tantum esse poterat passivum. Tum